WMO

De kanteling van de individuele voorzieningen

Uitwerkingsnota individuele voorzieningen

Gemeente Goirle , maart 2011

Inhoudsopgave

1. Inleiding
4

2. Belangrijke uitgangspunten
6
Het compensatiebeginsel
Het arrangement
Denken in resultaten

3. Ontwikkelingen
8
Voeren van een gesprek
Uitvoering: een andere manier van werken
Investeren en oogsten

4. De resultaatgebieden
9
4.1 Wonen in een schoon en leefbaar huis
9
Ontwikkelingen
Aanbevelingen

4.2 Wonen in een voor hem/ haar geschikt huis
11
Ontwikkelingen
Uitgangspunt woonvoorzieningen: eerst eigen mogelijkheden benutten
Verhuizen gaat voor aanpassen
Woonstichting als belangrijke partner
Eigen bijdrage en eigen aandeel
Aanbevelingen

4.3 Beschikken over goederen voor primaire levensbehoeften
16
Ontwikkelingen
Aanbevelingen

4.4 Beschikken over schone, doelmatige en draagbare kleding
17
Ontwikkelingen
Wat gaan we doen

4.5 Thuis zorgen voor kinderen die tot het gezin behoren
17
Ontwikkelingen

Aanbevelingen voor de uitvoering

4.6 Zich verplaatsen in, om en nabij het huis
18
Ontwikkelingen
Aanbevelingen

4.7 Zich lokaal verplaatsen per vervoermiddel
19
Ontwikkelingen
Aanbevelingen

4.8 De mogelijkheid contacten te hebben met medemensen en deel te nemen aan recreatieve, maatschappelijke of religieuze activiteiten
21
Ontwikkelingen
Aanbevelingen: nut en noodzaak van een goede kanteling
Te onderzoeken en op termijn uit te voeren mogelijkheden

4.9 Juridische verantwoording
22

5. Communicatie
22

6. Betaalbaarheid en bezuinigingsopdracht
22
Algemeen
Aandachtspunten

7 Lijst van afkortingen
24

1. Inleiding

Verschillende maatschappelijke ontwikkelingen hebben geleid tot de invoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) in 2007. Eén van die ontwikkelingen is de voortgaande vergrijzing van de bevolking, die ertoe leidt dat er steeds meer ouderen en hulpbehoevenden komen die een beroep doen op voorzieningen. Tegelijkertijd worden zorgvoorzieningen schaarser en dus duurder. We leven al jaren in een steeds meer geïndividualiseerde maatschappij, waarin burgers de afgelopen decennia voor bijna alles een beroep op de overheid konden doen voor ondersteuning op allerlei gebied. De ontwikkeling dat er steeds meer eenpersoonshuishoudens zijn, is ook een belangrijke trend. Tegelijk willen burgers maximale keuzevrijheid om de oplossingen te kiezen die passen bij hun leven. Er is een verschuiving zichtbaar van vrijwillige inzet binnen organisaties naar inzet op wijk- en buurtniveau.
Hoewel er nog steeds veel mantelzorg en vrijwillige inzet verleend wordt, is burenhulp, familiehulp of vrijwilligerswerk in deze tijd niet meer altijd vanzelfsprekend. De vanzelfsprekendheid van het zelf voorzien, ook in financieel opzicht, in de nodige ondersteuning, hulpmiddelen of voorzieningen is minder geworden omdat het toch bij de overheid kon worden aangevraagd.

In eerste instantie is de Wmo door de gemeenten 'beleidsarm' ingevoerd, wat inhield dat het bestaande beleid van de Wet voorzieningen gehandicapten (Wvg) vrijwel ongewijzigd werd overgenomen, uitgebreid met de Hulp bij het Huishouden dat vanuit de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) werd overgeheveld naar de gemeenten. Ook het beleid rondom de Hulp bij het Huishouden is vrijwel ongewijzigd overgenomen vanuit de AWBZ. De reden hiervoor was dat er met de invoering van de Wmo al zoveel op gemeenten af kwam, dat het op dat moment niet haalbaar was om alle gevolgen van de nieuwe wet geheel door te voeren. Bovendien moest het zicht op een juiste uitvoering zich in de praktijk en in de jurisprudentie nog ontwikkelen. Nu de Wmo ruim drie jaar wordt uitgevoerd, is de tijd gekomen om de wijzigingen in het beleid te gaan doorvoeren die met deze wet beoogd worden. Dit proces, dat vanuit de rijksoverheid wordt gepromoot, wordt De Kanteling genoemd.

De Kanteling van de Wmo is feitelijk een totale omwenteling in het denken over maatschappelijke ondersteuning en de rol van de burger en de gemeente hierin. Het is een proces dat nu wordt ingezet, maar dat in feite als groeimodel in de komende jaren gestalte moet gaan krijgen. De gemeente zal principiële en strategische keuzes moeten maken over de vraag welke onderdelen van het Wmo beleid zij het belangrijkste vindt om te blijven ondersteunen en op welke terreinen het minder of niet meer hoeft. Het beleid zal moeten passen binnen de bestaande of nieuw te ontwikkelen toekomstvisie: wat voor gemeente wil Goirle zijn en welk beleid past daarbij? Het doel is om de samenleving als zodanig toegankelijk en bruikbaar te maken voor iedereen, met en zonder functiebeperking. Naarmate we hier beter in slagen, zal er minder individuele compensatie nodig zijn. Dit wordt ook wel inclusief beleid genoemd: bij al het beleid dat de gemeente maakt, al in een vroeg stadium nadenken over de gevolgen voor mensen met een functiebeperking in brede zin. Dit idee is als zodanig niet geheel nieuw, want sinds 2003 heeft de gemeente Goirle dit beleid gevoerd zoals is beschreven in de nota 'Integraal lokaal gehandicaptenbeleid'. De uitgangspunten in deze nota waren ondertussen verouderd en daarom is het

nieuwe beleid nu beschreven in de nota 'Back to Basics: De Nieuwe Koers'. De uitgangspunten die aan het nieuwe beleid ten grondslag liggen zijn:

1. Bevorderen van maatschappelijke participatie
2. Vergroten van zelfredzaamheid
3. Versterken van de kracht van de samenleving

In de nota 'Back to Basics: De Nieuwe Koers' wordt de verantwoordelijkheidsladder (zie afbeelding op pagina 7 van het beleidsplan) als uitgangspunt genomen voor het integrale welzijns- en onderwijsbeleid. Centraal staan daarin twee doelen:

1. Voorkomen dat burgers een ondersteuningsvraag nodig hebben. In dit kader moet de gemeente vooral investeren in preventie, de eigen kracht en algemene voorzieningen.
2. Mensen met een ondersteuningsvraag in staat stellen op eigen kracht, met behulp van hun sociale netwerk of door gebruik te maken van een algemene voorziening een oplossing te vinden.

Om de beweging naar meer oplossingen in de sfeer van eigen kracht, sociale netwerken en algemene voorzieningen te maken, moeten er wel voorwaarden en voorzieningen in deze sferen bestaan. Dat betekent dat de gemeente gericht moet werken aan:

- het bevorderen van de eigen kracht van burgers;
- het ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers;
- het aanbieden van algemene voorzieningen, inclusief de daarvoor benodigde structuur.

In deze nota, die een nadere uitwerking vormt van met name hoofdstuk 7 van de nota 'Back to Basics: De Nieuwe Koers' zal het beleid voor de individuele voorzieningen meer concreet worden uitgewerkt. Bij het bepalen van de ondersteuningsbehoefte van burgers die zich bij de gemeente melden en het vinden van geschikte oplossingen, zal ook uitdrukkelijk gekeken moeten worden naar de laagdrempelige en algemeen toegankelijke voorzieningen die het gemeentelijk welzijns-, en onderwijsbeleid biedt (zie nota 'Back to Basics: De Nieuwe Koers'). Daarom moeten deze onderdelen van het gemeentelijk Wmo beleid goed op elkaar aansluiten. Ook in de nota Woonvisie gemeente Goirle, met name in de paragraaf 'Wonen, zorg en welzijn', worden uitgangspunten genoemd die rechtstreeks raken aan de doelstellingen die beschreven worden in deze nota over individuele voorzieningen. Zo is de locatie van nieuw te bouwen geschikte woningen, dicht bij de voorzieningen, van belang om te voorkomen dat er door de bewoners een extra beroep gedaan moet worden op individuele voorzieningen.

Onderstaande afbeelding, die een variant is van de 'verantwoordelijkheidsladder' zoals weergegeven in de nota Back to Basics: De Nieuwe Koers' is een schematische weergave van de gekantelde werkwijze.

OPLOSSINGSRICHTING

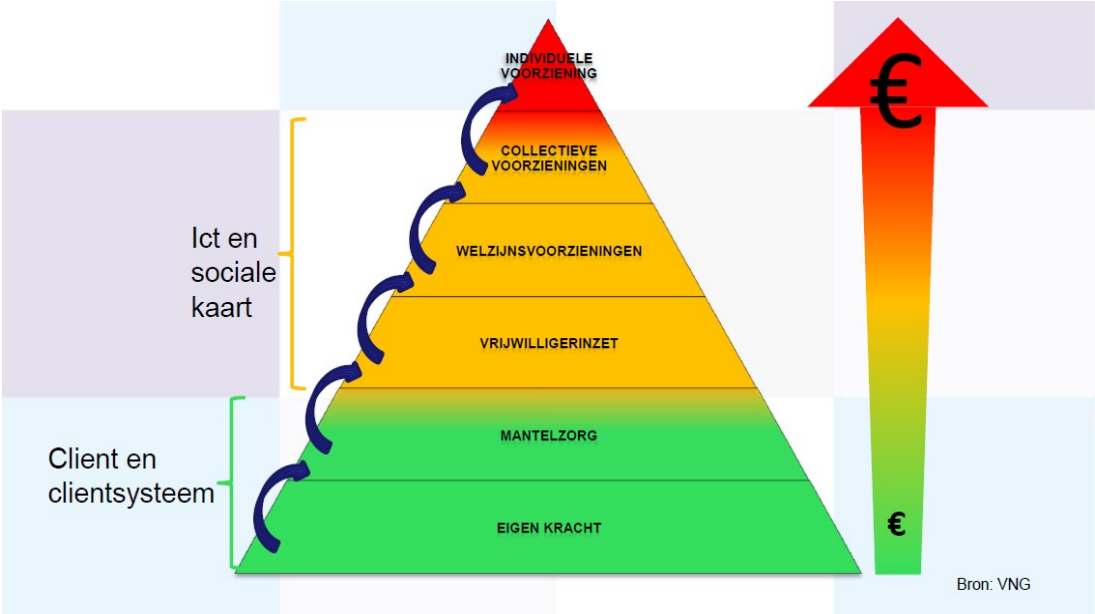

Het bieden van goede maatwerkoplossingen ter ondersteuning van burgers met problemen op het gebied van de basisbehoeften zoals het wonen, het zich verplaatsen, het voeren van een huishouden en het kunnen aangaan en onderhouden van sociale contacten, dat is de compensatieplicht van de gemeente die voortvloeit uit de Wmo. Het gaat er nu om dat we een richting bepalen waarin het gemeentelijke Wmo-beleid zodanig wordt aangepast, dat er op gepaste wijze rekening gehouden wordt met de eigen verantwoordelijkheid van burgers.

In het collegeprogramma 2010-2014 is het volgende opgenomen over de Wmo: 'De komende jaren zal er ongetwijfeld nog het nodige gaan veranderen in de Wmo. De verwachting is dat er nog meer onderdelen vanuit de AWBZ overgeheveld worden. De ingezette 'Kanteling' van het Wvg-denken (claimgericht) in het Wmo-denken (oplossingsgericht compenseren) is nog in volle gang. Om met het oog op de toenemende vergrijzing de kosten beheersbaar te houden en toch het participatiedoel van de Wmo te bevorderen, zal steeds gezocht worden naar de juiste verhouding tussen de ondergrens van de compensatieplicht van de gemeente versus het eigen oplossingsvermogen van de burger. Individueel maatwerk is hiervoor noodzaak.'

Een bijkomende factor van de laatste jaren is de financiële crisis en economische recessie, die de overheid noodzaakt tot het herijken van het beleid op belangrijke terreinen om in ieder geval de belangrijkste basisvoorzieningen betaalbaar te houden. Ook de gemeente Goirle ontkomt niet aan het maken van fundamentele keuzes op het gebied van de Wmo als gevolg van de bezuinigingen. Het beroep op de eigen kracht van burgers zal groter moeten worden en dit zal in de toekomst nog verder toenemen. Hoewel de noodzaak tot bezuinigen nu samenvalt met de kanteling, is de kanteling niet hetzelfde als bezuinigen. De kanteling zou ook zonder bezuinigingen plaatsvinden, maar de noodzaak tot bezuinigen geeft een extra stimulans aan het zoeken naar creatieve oplossingen.
Het is belangrijk te beseffen dat de keuzes die gemaakt worden met betrekking tot de inzet van middelen op de algemene en preventieve voorzieningen, direct van

invloed zijn op de mate waarin de gemeente een goede kanteling kan realiseren op langere termijn. Hoe beter het niveau van de algemene voorzieningen, hoe minder een beroep gedaan hoeft te worden op individuele voorzieningen. De noodzaak om veel individuele voorzieningen toe te kennen is uiteindelijk altijd duurder.

2. Belangrijke uitgangspunten

Het compensatiebeginsel
In artikel 4 van de Wmo is bepaald dat gemeenten hun burgers moeten compenseren op vier domeinen, te weten:

- het voeren van een huishouden;
- het zich in en om de woning verplaatsen;
- het zich lokaal per vervoermiddel verplaatsen;
- het ontmoeten van medemensen en het op basis daarvan aangaan van sociale verbanden.

De wet schrijft niet voor op welke wijze dit moet gebeuren. Gemeenten zijn vrij om hier invulling aan te geven, waarbij het resultaat voorop staat.

Uit de vier bovengenoemde domeinen kunnen in acht resultaten geconcretiseerd worden.
Iedere burger kan:

1. wonen in een schoon en leefbaar huis;
2. wonen in een voor hem/haar geschikt huis;
3. beschikken over goederen voor primaire levensbehoeften;
4. beschikken over schone, draagbare en doelmatige kleding;
5. thuis zorgen voor kinderen die tot het gezin behoren;
6. zich verplaatsen in, om en nabij het huis;
7. zich lokaal verplaatsen per vervoermiddel;
8. heeft de mogelijkheid contacten te hebben met medemensen en deel te nemen aan recreatieve, maatschappelijke of religieuze activiteiten.

Compensatieplicht is een centraal uitgangspunt van de Wmo. Compensatieplicht houdt in dat de gemeente met de burger gaat bekijken welke beperkingen deze ondervindt, of en in welke mate hij in staat is om zelf oplossingen te vinden voor die beperkingen door inschakeling van zijn sociaal netwerk en algemene voorzieningen die in zijn omgeving aanwezig zijn. Komen gemeente en burger tot de conclusie dat hij niet in staat is om zelf tot een oplossing te komen voor de beperkingen die hij ondervindt, dan kan samen met de gemeente gekeken worden of een individuele voorziening verstrekt moet worden en wat die voorziening het best zou kunnen zijn. Daarbij mag de gemeente uitgaan van de goedkoopst compenserende voorziening.

Het arrangement
Het arrangement is een pakket van oplossingen die de burger kan benutten voor zijn ondersteuningsbehoefte. Het aanbod moet niet vast liggen in een beperkt aantal voorzieningen, maar gevarieerd en flexibel zijn en bestaan uit algemeen gebruikelijke, algemene en individuele voorzieningen. Het gevoel voor de eigen verantwoordelijkheid van de burger is een belangrijk uitgangspunt dat verder ontwikkeld dient te worden. Uitgangspunt dient te zijn, dat eerst gekeken wordt naar

de eigen kracht van de burger en naar de sociale omgeving, vervolgens naar algemene en tot slot naar individuele voorzieningen voor het oplossen van een probleem.

Denken in resultaten: mogelijke invullingen van maatschappelijke ondersteuning voor huishouden en zorg voor kinderen, wonen en locale verplaatsing

Het startpunt van de burger met een ondersteuningsbehoefte moet steeds minder de aanvraag van een individuele voorziening zijn, en steeds meer de melding van een situatie. Er vindt een verschuiving plaats van aanbod- en claimgericht naar vraag gestuurd en oplossingsgericht werken. Dit betekent dat er dus wel een flexibel en passend aanbod van algemene voorzieningen ontwikkeld moet worden. Kanteling is niet een zaak van de gemeente alleen, maar ook van de burgers en van zorgaanbieders en leveranciers. Burgers zullen dit concreet gaan merken in een andere benadering van hun ondersteuningsvragen. De gemeente zal meedenken met een oplossing voor een door de burger ervaren probleem, maar de oplossing zit niet altijd in een kant en klare voorziening. Zorgaanbieders en leveranciers zullen betrokken worden in het meedenken over en het ontwikkelen van een vernieuwend aanbod. Ook voor hen geldt dat de markt verandert en zij zullen hier tijdig op moeten inspelen.

Passende ondersteuning is niet per se hetzelfde als de best denkbare ondersteuning. In deze lijn moet het begrip 'goedkoopst compenserende ondersteuning' nadrukkelijk als uitgangspunt gelden voor het verstrekken van voorzieningen. De Wmo geeft niet langer een opsomming van voorzieningen die de gemeente moet aanbieden.

De Wmo is niet bedoeld als uitbreiding ten opzichte van de voormalige Wvg en de AWBZ. Nog steeds zijn de goedkoopst compenserende oplossingen, zoals die in de praktijk onder de voormalige Wvg en de jurisprudentie gegroeid zijn, qua niveau voldoende. In de Wmo moet wel meer rekening gehouden worden met de specifieke situatie van de burger en met het doel dat bereikt moet worden: zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie.
Met enige regelmaat worden voorzieningen uit de Zorgverzekeringswet en de AWBZ geschrapt ('pakketmaatregel'). Het wegvallen uit de AWBZ van de zogeheten ondersteunende en activerende begeleiding voor lichtere situaties, moet in beginsel door de gemeente via de Wmo worden opgevangen. Algemene en voorliggende voorzieningen of andere creatieve oplossingen hebben hierbij de voorkeur, omdat er voor dergelijke situaties vaak geen individuele oplossingen voorhanden zijn of, als ze er wel zijn, deze enorm kostbaar zijn.

De aanwezigheid van voldoende algemene en collectieve voorzieningen en de vereenvoudiging van toegang tot het gebruik van algemene en collectieve voorzieningen kan kosten besparen op de uitvoering. Het past ook in het streven naar minder regels en procedures. Maatwerk betekent in de uitvoering dat de uitkomst van een hulpvraag niet voor iedereen hetzelfde zal zijn. Er zijn immers nauwelijks gelijke gevallen, iedereen is anders en dus zal elke situatie om een eigen oplossing vragen. Het gelijkheidsdenken dat gebaseerd was op het kunnen claimen van een recht op een voorziening wanneer aan bepaalde voorwaarden voldaan werd, zoals we tot nu toe gewend waren, wordt in die zin dus losgelaten. In hoofdstuk 7 van de nota 'Back to Basics: De Nieuwe Koers' is deze opvatting reeds beschreven.

3. Ontwikkelingen

Voeren van een gesprek
Het voeren van gesprekken met burgers die ondersteuning aanvragen, is een onderdeel van de uitvoering. Het voeren van een gesprek is een heel wezenlijke stap om tot vraagverheldering te komen en de benadering en insteek van het gesprek zal anders worden dan we tot nu toe gewend waren. Om die reden wordt in deze nota uitdrukkelijk aandacht besteed aan de gespreksvoering en vraagverheldering. Er vinden nu ook al gesprekken plaats met de burger, bij 't Loket en bij de klant thuis, maar die hebben nog veel meer de insteek van het inventariseren van de ondervonden medische beperkingen en het zoeken naar de daarbij benodigde individuele voorziening(en). Het gekantelde gesprek met de burger staat voor: zorgvuldig onderzoek, een goede analyse, breed kijken, samen zoeken naar oplossingen. Het gaat om het afstappen van het claimdenken en het uitgaan van de eigen kracht en de eigen verantwoordelijkheid. Het gesprek met de burger vindt plaats nadat de burger zich gemeld heeft bij 't Loket met een ondersteuningsvraag.

Uitvoering: een andere manier van werken
In het gesprek wordt in eerste instantie de hulpvraag verhelderd, waarna samen met de burger gezocht wordt naar oplossingen op maat. Dat kan bij 't Loket en/of in een vervolggesprek bij de klant thuis, afhankelijk van het soort vraag en of de klant al bekend is bij de gemeente. De oplossing kan liggen in een arrangement van diverse algemeen gebruikelijke, algemene en laagdrempelige collectieve voorzieningen, al dan niet aangevuld met een individuele voorziening.
De resultaten van het gesprek tussen de burger en de gemeente worden vastgelegd in een verslag, dat door beide partijen ondertekend wordt. Wanneer blijkt dat alle voorliggende voorzieningen onvoldoende zijn om het probleem op te lossen, kan worden overgegaan tot het aanvragen van een individuele voorziening.
In het gesprek met de klant moeten de volgende punten aan de orde komen:

1. Doel van het gesprek
2. Bevoegdheid gesprekspartner
3. Problemen bij zelfredzaamheid en participatie
4. Ervaren beperking, chronisch psychisch of psychosociaal probleem
5. Te bereiken resultaat
6. Oplossingsmogelijkheden:
   - Inzet eigen kracht en mobiliseren / inzet eigen netwerk
   - Wettelijk voorliggende voorzieningen
   - Algemeen gebruikelijke voorzieningen
   - Collectieve of algemene voorzieningen
   - Individuele voorzieningen
7. Het arrangement
8. De afsluiting van het gesprek met het verslag
9. Vervolgstappen

Een vervolgstap van het gesprek kan zijn dat er een aanvraag wordt gedaan voor een individuele voorziening. Deze zal dan inhoudelijk, bijvoorbeeld via nader medisch onderzoek, beoordeeld moeten worden. Er zal dus eerst besproken moeten

worden welk resultaat men wil bereiken en vervolgens de manier waarop, de oplossingsrichtingen.
Het verslag dat wordt gemaakt is tevens de basis voor eventuele aanvragen. Er is dan reeds een grondig onderzoek gedaan naar de persoonlijke situatie. Het kunnen voeren van een goed gesprek betekent dan ook dat de gespreksvoerder goed op de hoogte moet zijn van alle mogelijke oplossingen, doorverwijsmogelijkheden, de sociale kaart.
De 'oplossingspiramide', die in de inleiding is weergegeven, geeft schematisch weer hoe de stappen van onder naar boven doorlopen worden. Eigen kracht is het eerste uitgangspunt, alle daarop volgende stappen dienen achtereenvolgens doorlopen te worden voordat een individuele voorziening aan de orde komt om een probleem op te lossen. Dit schema komt overeen met de eerder genoemde 'verantwoordelijkheidsladder'.

Investeren en oogsten
De werkwijze met het indienen van aanvragen via 't Loket, zoals die nu gehanteerd wordt, zal zoals gezegd aangepast moeten worden. Er wordt straks niet meer gesproken over het indienen van een aanvraag voor een voorziening, maar over een melding voor een verzoek tot ondersteuning. Vraagverheldering en het aanvragen van een individuele voorziening worden losgekoppeld. Het aanvragen van een voorziening wordt dan het sluitstuk in plaats van de ingang van het gesprek.
De personele inzet zal op een aantal onderdelen moeten toenemen, om het gesprek goed uit te kunnen voeren. Momenteel kan dit nog niet concreet gemaakt worden. In ieder geval moet er uitgebreider onderzoek gedaan worden naar de persoonskenmerken en behoeften van de burger die ondersteuning vraagt bij de gemeente. Ook zal nauwkeurig onderzoek gedaan moeten worden naar alternatieve oplossingen, voordat kan worden overgegaan tot het toekennen van een individuele voorziening. In eerste instantie kunnen de uitvoeringskosten dus toenemen door een intensievere werkwijze. Deze investering in een goede aanpak van de kanteling bevordert de cultuuromslag in het verwachtingenpatroon van de burgers. Dit is des te meer van belang met het oog op de vergrijzing en de toenemende overheveling van AWBZ voorzieningen naar de Wmo in de komende jaren. De gemeente moet hier op voorbereid zijn met een goed gekanteld Wmo beleid. Daarbij moet nog worden opgemerkt dat een cultuuromslag alleen niet voldoende is. Om de beweging naar meer oplossingen in de sfeer van eigen kracht, sociaal netwerk en algemene voorzieningen te maken, moeten er wel voorwaarden en voorzieningen in die sfeer bestaan.

4. De resultaatgebieden

4.1 Wonen in een schoon en leefbaar huis

Het huidige beleid is op hoofdlijnen als volgt:
Tot nu toe is het normenkader en de wijze waarop voorzien wordt in het schoonmaken van woningen in het kader van de Hulp bij het Huishouden (Hbh) geheel gebaseerd op het systeem dat altijd in de AWBZ gegolden heeft. Om de indicatie en de omvang van de benodigde hulp te bepalen wordt een puntensysteem gehanteerd, dat vervolgens resulteert in een bepaald aantal uren hulp per week. Is

eenmaal een indicatie gesteld, dan kan de Hulp bij het Huishouden op drie manieren worden ingezet:

- Als zorg in natura. De zorg wordt geleverd door iemand die in dienst is bij een zorgaanbieder, waarmee de gemeente een contract heeft afgesloten. Momenteel heeft de gemeente met 6 zorgaanbieders een contract.
- Als financiële tegemoetkoming, te besteden aan een alfahulp. 18k (onderdeel van de Diamantgroep) is een bureau dat bemiddelt tussen klant en alfahulp. De hulp werkt op basis van de 'Regeling dienstverlening aan huis' en de klant is werkgever. Betaling van de hulp gebeurt door middel van alfacheques en 18k neemt voor de klant een groot deel van de werkgeverstaken uit handen.
- Een persoonsgebonden budget (PGB). De klant krijgt maandelijks een bepaald bedrag dat hij zelf kan besteden aan een hulp naar keuze. De klant is zelf verantwoordelijk voor het zoeken naar een hulp en voor de werkgeverstaken.

De omgang van de benodigde zorg wordt tot nu toe wordt in zogenoemde 'klassen' vastgesteld, waarbij de klasse een bandbreedte aangeeft van het aantal minimaal en maximaal in te zetten uren hulp per week. Verder wordt onderscheid gemaakt in soorten huishoudelijk werk, genaamd 'categorie' Hbh1, dat is licht en zwaar schoonmaakwerk, en categorie Hbh2, dat is licht en zwaar schoonmaakwerk plus wat extra zorgtaken daar omheen. Dat extra werk kan bijvoorbeeld zijn de zorg voor jonge kinderen in het huishouden, het tijdig opruimen van oude voedingswaren en het bijhouden van eenvoudige thuisadministratie. Ook mensen die zelf niet meer in staat zijn om te overzien wat er in huis zoal moet gebeuren, komen meestal voor Hbh2 zorg in aanmerking.
Burgers die Hbh1 zorg krijgen, worden in staat geacht om zelfstandig de 'regie' over het huishouden te kunnen voeren. Zij zijn in staat om afspraken te maken met de hulp over de uit te voeren taken en zijn verder nog voldoende zelfredzaam. Zij hebben alleen hulp nodig bij het schoonmaakwerk in huis.
Het signaleren van de noodzaak voor zwaardere zorg is een aspect dat aandacht behoeft. Als er voldoende mantelzorg en een sociaal netwerk aanwezig is rondom een zorgbehoevende, hoeft dit geen probleem te zijn. Als dit niet het geval is, zal hiervoor op andere wijze maatwerk geregeld moeten worden.

Het systeem van categorieën en klassen is destijds letterlijk overgenomen vanuit de AWBZ. Volgens jurisprudentie van de Centrale Raad van Beroep (CRvB) past het toekennen van hulp bij het huishouden in klassen niet binnen de Wmo omdat de Wmo daarvoor geen grondslag kent. Het klassensysteem voorziet namelijk niet in individueel maatwerk. De kans dat er meer of minder uren worden ingezet dan waaraan werkelijk behoefte is, is daardoor aanwezig.

Ontwikkelingen
Mogelijke toekomstige invullingen van de Hulp bij het Huishouden:

- Onderdelen uit het takenpakket van het huishoudelijk werk die nu per huishouden door een huishoudelijke hulp verricht worden, kunnen mogelijk goedkoper worden uitbesteed aan andere diensten of zelfs aan vrijwilligers. Per onderdeel van het werk dat moet gebeuren, kan met de klant besproken worden hoe dit kan worden opgelost. De Wmo moet maatwerk leveren, afgestemd op de behoeften en de eigen mogelijkheden van de klant. Dit betekent dat onderzocht moet worden bij welke taken in het huishouden er

hulp nodig is en hoeveel hulp iemand daadwerkelijk nodig heeft. Zeker nu er anders gedacht gaat worden over de invulling van de ondersteuning bij het doel 'wonen in een schoon en leefbaar huis', waarbij zelfs het begrip 'hulp bij het huishouden' als zodanig aan vervanging toe is, is het denken in klassen achterhaald. Ook het uit de AWBZ afkomstige normensysteem voor het vaststellen van het aantal uren hulp bij het huishouden, dat in de praktijk gebruikt wordt om het aantal uren hulp vast te stellen, is niet meer per se het uitgangspunt. Het onderscheid tussen Hbh1 en Hbh2 is in de praktijk nauwelijks te maken, maar Hbh2-zorg is wel een stuk duurder dan Hbh1-zorg.

- Het komt nu nog vaak voor dat eigen familie wordt ingezet om huishoudelijk werk te verrichten, betaald met een PGB voor Hulp bij het Huishouden. Informele hulp door familie kan in sommige situaties beschouwd worden als een oplossing door eigen kracht en uit het eigen netwerk. Dit kan nog meer gestimuleerd worden.
- Een van de opties is dat de Hulp bij het Huishouden een algemene voorziening wordt. Een algemene voorziening geldt als voorliggende voorziening voor een individuele voorziening, heeft een laagdrempelige toegang en er wordt een 'eigen betaling' gevraagd voor de geleverde dienst. Deze 'eigen betaling' staat los van de eigen bijdragesystematiek via het CAK. Hiermee wordt een groter beroep gedaan op de eigen verantwoordelijkheid van de burger om eerst na te gaan of het probleem in eigen kring kan worden opgelost en past daarom goed in de gedachte van de kanteling.
- Momenteel is er al de mogelijkheid van de inzet van een alfahulp. Een alfahulp is goedkoper dan een hulp via een zorgaanbieder en ook goedkoper dan een PGB. Het aantal cliënten in de gemeente Goirle dat gebruik maakt van een alfahulp is vanaf het begin vrij stabiel gebleven. Het gebruik van deze vorm van Hulp bij het Huishouden zou gestimuleerd en uitgebouwd kunnen worden. Het verder uitbreiden van het dienstenaanbod via de alfacheque is een van de onderwerpen waarover wordt nagedacht.

Als de Hulp bij het Huishouden toch geheel of gedeeltelijk een individuele voorziening blijft, is ook een andere invulling mogelijk dan zoals nu het geval is. Het komt er kort gezegd op neer dat het hele concept Hulp bij het Huishouden zoals we dat tot nu toe kennen opnieuw tegen het licht gehouden wordt en in onderdelen wordt aangepakt.

Wat gaan we doen
1. Differentiatie PGB-bedragen met ingang van 1.1.2012. Het PGB voor hulp bij het huishouden wordt gedifferentieerd in verschillende bedragen, afhankelijk van wat voor soort hulp wordt ingezet.
2. Indiceren en toekennen in klassen schaffen we af met ingang van 1.1.2012 In de plaats daarvan gaan we indiceren in benodigde tijd voor noodzakelijke taken.
3. We sluiten aan bij een regionale aanbesteding van de Hulp bij het Huishouden (als die gaat plaatsvinden).

4.2 Wonen in een voor hem/haar geschikt huis
Het huidige beleid is op hoofdlijnen als volgt:

Als iemand beperkingen ondervindt in het normale gebruik van zijn woning, kan hij bij de gemeente een woonvoorziening aanvragen. Burgers wenden zich dan rechtstreeks tot 't Loket of worden doorverwezen via de woonstichting. De gemeente hanteert bij de keuze van een woonvoorziening het uitgangspunt van de goedkoopst compenserende voorziening. Woonvoorzieningen kunnen bestaan uit een financiële tegemoetkoming in de verhuis- en inrichtingskosten, een vaste woningaanpassing, een roerende woonvoorziening.

- Als de kosten van een woningaanpassing lager zijn dan de verhuiskostenvergoeding (€ 2.348,00), heeft aanpassen de voorkeur. Dit is het geval bij kleine aanpassingen. De gemeente betaalt dan de aanpassingskosten. Uitzondering is een limitatieve lijst van algemeen gebruikelijke zaken zoals een verhoogde toiletpot, een beugel of een douchestoeltje. Die worden alleen vergoed als het inkomen van de klant lager is dan 1,75 x de bijstandsnorm.
- Een woonvoorziening kan ook bestaan uit een verhuisindicatie, met daaraan gekoppeld een financiële tegemoetkoming voor de verhuis- en inrichtingskosten van € 2.348,00 (alleen als het inkomen lager is dan 1,75 x de bijstandsnorm). Verhuizen naar een geschikte woning is in de meeste gevallen de goedkoopst compenserende oplossing.
- Een andere mogelijkheid is dat de gemeente de woning volledig wordt aanpast. Als de kosten van aanpassing lager zijn dan € 7.266,00 (dit wordt genoemd de grens van het primaat van verhuizen), kan de klant ervoor kiezen om de woning te laten aanpassen tot maximaal dat bedrag als hij niet wil verhuizen. Als de aanpassingskosten hoger zijn dan € 7.266,00 en als er geen zwaarwegende redenen zijn waardoor verhuizen naar een geschikte woning onmogelijk is, geldt dat verhuizen de voorkeur heeft. Als de klant dan toch niet wil verhuizen, vergoedt de gemeente maximaal € 7.266,00 voor de aanpassingskosten. De eventuele meerkosten zijn dan voor rekening van de klant.
- Alleen in die situaties waarin verhuizen redelijkerwijs niet mogelijk is en de kosten hoger zijn dan de grens van het 'primaat van verhuizen', kan de gemeente besluiten toch de hele noodzakelijke aanpassing te vergoeden. Een enkele keer gaat het om een hele grote en dure aanpassing. Er wordt jaarlijks een behoorlijk aantal woonvoorzieningen aangevraagd en toegekend en er gaat veel geld in om.

Sinds de invoering van de Wvg in 1994 is het gebruikelijk geworden ouderen die op zekere leeftijd merkten dat zij beperkingen gingen ondervinden in hun woning, zich tot de gemeente konden wenden voor een verhuiskostenvergoeding of een woningaanpassing. Ook iedereen met een chronische aandoening, die te maken kreeg met beperkingen, kon voor een verhuizing of woningaanpassing een beroep doen op de gemeente. Voor die tijd kreeg niemand een vergoeding voor een verhuizing. In de praktijk worden verhuiskostenvergoedingen en woningaanpassingen voornamelijk verstrekt aan ouderen die slechter ter been raken en niet meer vooruit kunnen in hun woning. Hierdoor is het beleid rondom woonvoorzieningen afgedwaald van het oorspronkelijke doel, namelijk het mogelijk maken van het normale gebruik van de woning door mensen die onverwacht getroffen werden door een beperking. Als gevolg van de toenemende vergrijzing zal het aantal burgers dat een beroep doet op woonvoorzieningen in de toekomst verder

toenemen met als gevolg oplopende kosten. De eigen verantwoordelijkheid voor het hebben van een geschikte woning is daardoor uit beeld geraakt.

Ontwikkelingen
In de Wmo moet uitdrukkelijk rekening gehouden worden met eigen mogelijkheden en eigen verantwoordelijkheid van de burger. Artikel 4, lid 2 Wmo luidt: 'Bij het bepalen van de voorzieningen houdt het college van burgemeester en wethouders rekening met de persoonskenmerken en behoeften van de aanvrager van de voorzieningen, alsmede met de capaciteit om uit een oogpunt van kosten zelf in maatregelen te voorzien.' Uitgangspunt moet daarom zijn dat het wonen in een geschikt huis in beginsel voor iedereen tot de eigen verantwoordelijkheid behoort. Ook de beschikbaarheid van zorgverleners en de mate van beschikbaarheid van noodzakelijke zorg, bijvoorbeeld voor de invulling van een Volledig Pakket Thuis (VPT) is een van de factoren die de keuze voor de woonsituatie mede bepalen.
In de nota 'Woonvisie gemeente Goirle' worden een aantal uitgangspunten genoemd die de richting van het beleid op het gebied van de volkshuisvesting voor de komende jaren aangeven. In het hoofdstuk 'Wonen, zorg en welzijn' worden verschillende woonvormen beschreven en wordt het wonen in verband gebracht met de uitgangspunten van de Kanteling. Met name de landelijke trend van extramuralisering van het wonen, dat wil zeggen wonen met zorg buiten een instelling, is daarbij van belang. Zo is er 'beschermd wonen': woon- en verblijfsvormen met 24-uurs zorg in de nabijheid. 'Verzorgd wonen': wooneenheden of woningen met zorg op afroep. 'Geschikt wonen': woningen die door ligging, de mogelijkheid voor begeleiding, technologische voorzieningen (domotica) of kleine dan wel grote aanpassingen geschikt zijn voor bewoning door ouderen of mensen met een functiebeperking.
Belangrijke aspecten van geschikte woningen zijn ook de fysieke woonomgeving en voorzieningen in de woonomgeving. Een op zich geschikte woning die zich ver van voorzieningen bevindt en waarbij in de woonomgeving veel lastige obstakels zijn, zal uiteindelijk toch niet duurzaam geschikt blijken te zijn.
Het is daarom van groot belang dat bij het realiseren van een voorraad geschikte woningen goed gekeken wordt naar de locatie en de openbare ruimte rond de woning. Het gaat om bereikbaarheid, toegankelijkheid en veiligheid. Hoe beter deze voorwaarden worden gerealiseerd, hoe minder noodzaak er zal zijn voor individuele woonvoorzieningen.

Uitgangspunt woonvoorzieningen: eerst eigen mogelijkheden benutten
Het verwerven van een geschikte woning, koop of huur, is en blijft eigen verantwoordelijkheid van elke burger. Dit principe geldt ook wanneer men ouder wordt en toe is aan een meer aangepaste woning aan fysieke beperkingen die horen bij het ouder worden. Dit principe kan ook gelden voor jongere mensen met een bestaande functiebeperking die naar een andere woning willen vanwege algemeen gebruikelijke woonwensen in het kader van de levensfase en gezinssituatie. Het primaat van verhuizen dient daarbij steeds te worden afgewogen tegenover de wens of noodzaak in een bepaalde woning te blijven wonen. De mate van voorzienbaarheid van beperkingen in de woonsituatie zal belangrijker worden in de beoordeling van de noodzaak voor een woonvoorziening via de gemeente. De Centrale Raad van Beroep hecht er groot belang aan dat de gemeente bij de beoordeling van aanvragen altijd goed onderzoek doet naar de individuele omstandigheden van de aanvrager. Algemene beleidsuitgangspunten kunnen nooit

zonder meer als afwijzingsgrond gehanteerd worden, maar het besluit zal altijd individueel gemotiveerd moeten worden. Het is dan ook niet raadzaam om vaste uitgangspunten hieromtrent in de verordening op te nemen.

Burgers kunnen zelf veel doen om te anticiperen op woonproblemen. Men kan zich bijvoorbeeld ruim op tijd inschrijven voor een andere, meer geschikte woning en tijdig gaan reserveren om zelf de verhuizing te bekostigen. Wil men niet gaan huren dan kan men tijdig uitkijken naar een meer geschikte koopwoning of koopappartement. Dit uitgangspunt is een trendbreuk met het beleid dat sinds de invoering van de Wvg in 1994 is gegroeid en waarbij iedereen die een beperking kreeg in het normale gebruik van zijn woning, via de gemeente niet alleen een verhuisindicatie kreeg, maar ook een tegemoetkoming in de verhuiskosten. Verhuizing naar een meer geschikte woning als gevolg van de leeftijd is in feite een algemeen gebruikelijke verhuizing, die logisch is en past in de leefsituatie van ouderen.

De kosten van een (voorzienbare) verhuizing behoren in beginsel tot de algemeen noodzakelijke kosten van het bestaan die incidenteel voorkomen. Voor deze kosten dient men vooraf of achteraf te reserveren, eventueel met een lening. Wanneer er sprake is van beperkte financiële mogelijkheden, moet dat probleem afzonderlijk worden aangepakt. Dat hoeft niet via de Wmo. Uitgangspunt is in ieder geval dat iedereen woonlasten heeft. Daarbij moeten de woonwensen worden afgestemd op het inkomen. Voor mensen met een functiebeperking geldt dit evenzeer.

Verhuizen gaat voor aanpassen
Uit het onderzoek woonbehoefte gemeente Goirle 2010 door SGBO blijkt dat 95% van de ouderen de voorkeur geeft aan verhuizen naar een geschikte woning, zelfs als de huidige woning wordt aangepast. Dit betekent een extra argument dat verhuizen naar een geschikte woning voor het aanpassen van de woning gaat. Uiteraard moet het woningaanbod in de gemeente dan wel voldoende geschikte woningen bevatten, zowel in de koop als huursector in verschillende prijsklassen. Ooit heeft de gemeente Goirle de grens waarbij het primaat van verhuizen van toepassing is (€ 7.266,00, zie uitleg eerder in deze paragraaf) aanzienlijk hoger vastgesteld dan het bedrag van de financiële tegemoetkoming bij een verhuizing. Dit is gedaan om mensen meer mogelijkheden te bieden om ervoor te kiezen in de eigen woning te blijven wonen. Voor dit bedrag kan nog een behoorlijke woningaanpassing worden uitgevoerd. Destijds had dit te maken met de woningvoorraad in de gemeente Goirle, waar meer koop- dan huurwoningen zijn en waar mensen vaak al geïnvesteerd hebben in hun eigen woning. Nu is het tijd om de grens van het primaat van verhuizen te heroverwegen en gelijk te stellen aan de tegemoetkoming in de verhuiskosten. De laatste jaren zijn er veel nieuwe huur- en koopappartementen bijgebouwd in de gemeente Goirle, die beter geschikt (te maken) zijn voor mensen met een functiebeperking. Deze ontwikkeling maakt het mogelijk om de grens van het primaat van verhuizen te herzien.
Zelfs als men door het verhuizen naar een geschikt appartement hogere woonlasten krijgt dan men gewend was, hoeft dat vanuit het oogpunt van de Wmo geen doorslaggevend argument te zijn tegen verhuizen. De woonwensen en bijpassende woonlasten moeten passen binnen de wettelijke normen bij een bepaald inkomen.

De gevolgen van ouderdom of een langzaam progressieve ziekte zijn voorzienbaar en zullen dus niet snel meer leiden tot het toekennen van een woonvoorziening, zowel voor verhuiskosten als voor aanpassingskosten.
Er komen nu situaties voor waarbij burgers die genoeg middelen hebben toch geld van de gemeente krijgen om hun huis te verbouwen. Ook komen er veel situaties voor waarbij burgers die in een levensfase zitten waarin verhuizing naar een kleinere en gelijkvloerse woning voor de hand ligt, toch een verhuiskostenvergoeding krijgen omdat zij niet goed meer uit de voeten kunnen in hun huidige woning en de woning eigenlijk ook te groot vinden. Ook voor lagere inkomens geldt in beginsel dat men verantwoordelijk is voor de eigen woonsituatie en dat men geacht wordt vooruit te denken.
Financieringsproblemen dienen op andere wijze te worden opgelost: zoveel mogelijk uit eigen middelen, eventueel een (sociale) leenmogelijkheid. Ter vergelijking: ook voor de bijzondere bijstand geldt het uitgangspunt dat verhuizen behoort tot de incidenteel voorkomende algemeen noodzakelijke kosten van het bestaan, die men in beginsel uit het inkomen dient te betalen. Ouderdom is in die zin geen bijzondere omstandigheid om voor bijstand voor verhuis- en inrichtingskosten in aanmerking te komen. Alleen in bijzondere individuele omstandigheden kan een beroep gedaan worden op de gemeente voor bijstand. Deze redenering kan ook bij de Wmo worden toegepast als uitwerking van de eigen verantwoordelijkheid en financiële draagkracht.
Als het bedrag van het primaat van verhuizen verlaagd wordt van € 7.266,00 nu naar € 2.348,00 straks, zal verhuizen dus eerder aan de orde komen omdat de grens waarbij men nog kan kiezen om niet te verhuizen dan lager wordt. Als de kosten van een noodzakelijke woningaanpassing het bedrag van € 2.348,00 te boven gaan, zal de keuze om in de huidige woning te blijven wonen minder makkelijk worden. Men moet dan immers een duurdere aanpassing eerder zelf betalen. Het past echter in de gedachte van de eigen verantwoordelijkheid om te zorgen voor een geschikte woning, dat men deze afweging maakt. Het behoort tot de compensatieplicht van de gemeente om te bevorderen dat burgers zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen en niet dat burgers zo lang mogelijk in hun huidige woning kunnen blijven wonen. Als verhuizen de goedkoopst compenserende voorziening is, hoeft de gemeente immers niet meer te vergoeden dan die kosten.

Woonstichting Leyakkers* als belangrijke partner
Ter voorkoming van veel gevraagde woningaanpassingen is het van belang te zorgen voor voldoende levensloopbestendige en reeds aangepaste woningen. De woonstichting heeft een goed overzicht van de voorraad reeds aangepaste woningen. Ook in de preventieve sfeer kan veel gedaan worden door zowel de woonstichting als door andere woningeigenaren. De woonstichting onderzoekt al of het mogelijk is aan huurders tegen betaling of tegen een geringe huurverhoging een aantal (preventieve) aanpassingen aan te bieden. Renovaties aan huurwoningen van de woonstichting gebeuren in beginsel op verzoek van de huurder zelf of als de woonstichting het nodig vindt bij een nieuwe huurder. Renovaties van badkamers, sanitair en keukens kunnen dus, als de afschrijvingstermijn van 25 jaar verstreken is, bij de woonstichting worden aangevraagd. Dit is dus voorliggend op de Wmo.
Bij het accepteren van een woning door een nieuwe huurder kan al rekening gehouden worden met voorzienbare toekomstige beperkingen. Dit komt voort uit het principe dat iedereen verantwoordelijk is voor het voorzien in een geschikte woning.

De woonstichting besteedt hier in de voorlichting aan huurders aandacht aan, voordat nieuwe huurders een woning accepteren.
Bij koopwoningen kunnen de aanbieders meer doen in de voorlichting over de woningen die zij verkopen. In de nota Woonvisie wordt hier aandacht aan besteed. Woningeigenaren die graag tot op hoge leeftijd in hun eigen woning willen blijven wonen, mogen geacht worden tijdig hierop te anticiperen en te investeren in hun woning, om deze levensfasebestendig te maken. Bij eigen woningen dient ook rekening gehouden te worden met afschrijving van bijvoorbeeld een badkamer.
*) Vanaf 1 juni 2011 Leystromen

Eigen bijdrage en eigen aandeel
Een eigen bijdrage of eigen aandeel in de kosten is een door het college vast te stellen bijdrage, die bij respectievelijk de verstrekking van een voorziening in natura, een PGB (eigen bijdrage) of een financiële tegemoetkoming (eigen aandeel) betaald moet worden en waarop de regels van het Besluit maatschappelijke ondersteuning van toepassing zijn.

Ook voor woonvoorzieningen kan, afhankelijk van de vorm waarin de voorziening wordt toegekend (natura of financiële tegemoetkoming), een eigen bijdrage of eigen aandeel worden geheven. Hieraan is echter een beperking in tijd gebonden. Met de eigen bijdrage of het eigen aandeel worden de kosten van grotere woningaanpassingen niet 'terugverdiend'. Voor kleinere woningaanpassingen of verhuiskostenvergoedingen is het wel een goede manier om een bepaalde drempel op te werpen door de eigen bijdrage. Door de eigen bijdrage wordt het beroep op woonvoorzieningen afgeremd.
Het instellen van een eigen bijdrage via het Centraal Administratiekantoor (CAK) is het meest rechtvaardig voor alle inkomensgroepen, omdat er dan voor iedereen op dezelfde manier rekening gehouden wordt met de draagkracht in het inkomen tot een vastgesteld maximum. Bovendien heeft het een remmende werking en zullen burgers er eerder voor kiezen om kleinere aanpassingen zelf te regelen. De eigen bijdrage bij woningaanpassingen geldt voor maximaal 3 jaar per voorziening.

Bij de financiële tegemoetkoming in de verhuiskosten kan een eigen aandeel worden ingevoerd. Het eigen aandeel wordt door de gemeente zelf opgelegd en geïnd bij financiële tegemoetkomingen. De uitvoering kan eventueel ook uitbesteed worden aan het CAK. Een eigen aandeel opleggen is zowel voor huurders als voor woningeigenaren mogelijk.
Mogelijk nadeel van het opleggen van eigen bijdragen of eigen aandeel is dat meer mensen met een laag inkomen een beroep gaan doen op bijzondere bijstand voor deze kosten. Tegelijkertijd valt dit weer mee omdat de eigen bijdrage of het eigen aandeel nooit cumulatief kunnen zijn als men al een andere voorziening heeft waarvoor een eigen bijdrage geldt. Men betaalt nooit meer dan de maximale eigen bijdrage of het maximale eigen aandeel per periode. Voor PGB's kan eveneens een eigen bijdrage geheven worden. Het opleggen van eigen bijdragen en eigen aandeel betekent wel een toename van administratieve werkzaamheden voor de gemeente. Per toekenning moeten de juiste gegevens worden ingevoerd op de website van het CAK.

Wat gaan we doen

1. Verhuiskostenvergoedingen: Met ingang van 1.1.2012 eerst eigen mogelijkheden benutten.
Uitgangspunt hierbij wordt dat verhuiskostenvergoedingen slechts dan worden verstrekt door de gemeente wanneer er sprake is van een onverwachte situatie waardoor iemand moet verhuizen. Wanneer iemand ouder wordt, of al jarenlang een beperking heeft en een verhuizing past in de normale wooncarrière die bij de levensfase past, is er geen sprake van een onvoorziene situatie. In geval van een onvoorziene urgente situatie vergoedt de gemeente dus de verhuis- en inrichtingskosten tot het vastgestelde bedrag. In andere situaties kan de compensatie bestaan uit het meedenken met alternatieve oplossingen.

2. De grens van het primaat van verhuizen wordt met ingang van 1.1.2012 gelijkgesteld aan de vergoeding voor verhuis- en inrichtingskosten van € 2.348,00. De vergoeding voor verhuis- en inrichtingskosten kan op het huidige niveau gehandhaafd worden. Dit betekent dat, wanneer naar het oordeel van de gemeente verhuizen een adequate compensatie is voor het ondervonden woonprobleem, de gemeente tot dit bedrag een vergoeding kan verstrekken. De keuzevrijheid om, wanneer het primaat van verhuizen van toepassing is, toch te blijven wonen en de woning aan te passen, kan in stand blijven. De kosten van aanpassing boven de primaatgrens zijn in dat geval voor eigen rekening.

3. Woningaanpassingen: eerst eigen mogelijkheden benutten
Verhuizen gaat voor aanpassen, tenzij verhuizen geen optie is volgens de te beoordelen criteria. Wanneer verhuizen niet de goedkoopst compenserende oplossing is voor het ondervonden woonprobleem, kan de gemeente besluiten de woning aan te passen. Als de aanpassingskosten lager zijn dan het bedrag van het primaat van verhuizen (€ 2.348,00), kan besloten worden dat het aanpassen van de woning de voorkeur heeft, mits dit een duurzame oplossing is voor het ondervonden woonprobleem.
Als verhuizen geen optie is en de aanpassingskosten hoger zijn dan het bedrag van het primaat van verhuizen, kan de gemeente ook besluiten dat aanpassen de voorkeur heeft, mits dit een duurzame oplossing is voor het ondervonden woonprobleem. In beide situaties geldt dat de aanpassingskosten niet per definitie voor rekening van de gemeente hoeven te komen.

3. Betalen naar eigen financiële mogelijkheden.
Ingaande 1.1.2012 is het uitgangspunt dat met ieder inkomen, dus ook lage inkomensgroepen, er kosten moeten worden gemaakt voor een geschikte woning. Een voorzienbare verhuizing of kleine aanpassingen kunnen in de meeste gevallen ook met een laag inkomen betaald worden, mits er voldoende tijd is geweest om te reserveren.

Voor noodzakelijke woningaanpassingen wordt eerst naar mogelijke eigen financieringsoplossingen gezocht, in ieder geval bij inkomens boven 1,5 x de bijstandsnorm en bij overwaarde in de eigen woning. Welke concrete financieringsvormen dat zijn zal in de uitvoering onderzocht moeten worden en is afhankelijk van verschillende factoren (maatwerk).

Ingaande 1.1.2012 eigen bijdrage bij voorziening in natura of PGB en eigen aandeel bij financiële tegemoetkoming opleggen voor woningaanpassingen en voor

verhuizingen waarvoor de gemeente toch een individuele voorziening verstrekt op grond van de Wmo.

4.3 Beschikken over goederen voor primaire levensbehoeften

Het huidige beleid is op hoofdlijnen als volgt:
Voor het doen van de boodschappen worden nu diverse voorzieningen ingezet. Dit gaat van Hulp bij het Huishouden die de boodschappen haalt tot een scootmobiel om mee naar de winkels te kunnen. Ook Regiotaxi en andere vervoersvoorzieningen worden ingezet om naar winkels te gaan. Met name de noodzaak van het hebben van een scootmobiel om dagelijks naar winkels te kunnen gaan, is een punt van overweging. Op dit gebied zouden kosten bespaard kunnen worden.

Ontwikkelingen

Het doen van boodschappen voor de dagelijks levensbehoeften kan op verschillende manieren georganiseerd worden. Het is niet noodzakelijk dat iemand zelf dagelijks naar de winkels moet kunnen gaan om zijn boodschappen in huis te halen. Als uitgangspunt kan worden gesteld dat 1x per week boodschappen doen een acceptabele norm is. Het is dus niet zo dat voor het doen van boodschappen een betaalde hulp moet worden ingeschakeld of dat er een scootmobiel moet worden verstrekt om dagelijks naar de winkels te kunnen gaan. De meest geschikte vorm voor een persoon is afhankelijk van de eigen mogelijkheden, ook financieel. Bij sommige supermarkten kunnen boodschappen via internet besteld en bezorgd worden. Dit is vaak wat duurder. Er kan reeds gebruik gemaakt worden van een warme maaltijdvoorziening. Er kan eventueel een vrijwillige boodschappenservice worden opgezet, in overleg en samenwerking met het steunpunt vrijwilligers.
In de visievorming* over een nieuwe invulling van de Hulp bij het Huishouden wordt dit onderwerp meegenomen.

Het sociale aspect van de hulp bij het huishouden, wat voor veel gebruikers belangrijk is, kan op andere manieren worden ondervangen. Zo heeft bijvoorbeeld de boodschappen-plus-bus ook een sociaal aspect, nameljk het met anderen samen maken van een uitstapje naar bijv. een winkelcentrum. De booschappen-plus-bus is een landelijke service die mensen tegen een bescheiden vergoeding naar bijvoorbeeld een winkelcentrum brengt en weer naar huis. Deze service is geschikt voor mensen die beperkt mobiel zijn, maar nog wel zelfredzaam en niet al te hulpbehoevend. Er zit tevens een sociaal en recreatief aspect aan. In de gemeente Tilburg rijdt deze bus al. We gaan onderzoeken of dit in de gemeente Goirle ook haalbaar is.
Verder is het van belang dat mensen voor hun sociale contact niet afhankelijk zijn van een hulp die komt schoonmaken, maar dat zij op meer natuurlijke wijze met andere mensen in contact komen. Dit kan o.a. bevorderd worden door betrokkenheid bij laagdrempelige buurtactiviteiten, netwerken, verenigingen en vrijwilligers. Het belang van goede algemene voorzieningen in de gemeente komt hier weer om de hoek kijken.

* In 2011 zal er in regionaal verband mogelijk weer een aanbesteding gaan plaatsvinden voor de hulp bij het huishouden. Deze aanbesteding zal dan in regionaal verband worden uitgevoerd. Regionaal is er gestart met een voorbereidingstraject waarin een nieuwe visie gevormd moet gaan worden voor een gekantelde uitvoering van de hulp bij het huishouden. Bij deze visiegroep zijn ook de huidige

zorgaanbieders betrokken en enkele andere organisaties uit het werkveld. De te ontwikkelen visie zal de basis vormen voor het bestek. In april 2011 zal hierover meer duidelijkheid zijn.

Wat gaan we doen
1. Op basis van visievorming en bestek aanbesteding Hulp bij het Huishouden in het voorjaar van 2011 een besluit nemen over invulling hulp bij het huishouden in 2012. Als het bestaande concept Hbh1 en Hbh2 wordt losgelaten en de Hulp bij het Huishouden meer georganiseerd wordt vanuit te behalen deelresultaten ('klussen in plaats van klassen'), zouden de kosten kunnen dalen.
2. Voor 1.1.2012 gaan we een onderzoek doen naar invoering van de boodschappenplusbus.

4.4 Beschikken over schone, doelmatige en draagbare kleding
Het verzorgen van de was en de strijk vormen nu een aanzienlijke tijdsbesteding van de Hulp bij het Huishouden. De kosten per uur van een professionele hulp die de was en de strijk doet zijn hoog.

Ontwikkelingen
Deze doelstelling hoeft niet noodzakelijkerwijze via een voorziening als Hulp bij het Huishouden geregeld te worden. De voorziening Hulp bij het Huishouden is in de Wmo nergens vastomlijnd voorgeschreven. Alles wat daarover tot nu toe is vastgelegd, is afkomstig vanuit de oude AWBZ regeling voor huishoudelijke verzorging. De Wmo schrijft niet voor dat gemeenten de voorziening 'hulp bij het huishouden' moeten aanbieden. Sommige elementen uit de huidige hulp bij het huishouden kunnen uitbesteed worden aan andere dienstverleners en vrijwilligers, die dit werk collectief mogelijk goedkoper kunnen uitvoeren. Denk aan laagdrempelige was- en strijkservice, diverse vormen van boodschappendiensten, boodschappenbus, klussendiensten, personenalarmering en maaltijdverzorging (is al aanwezig). Wellicht kan de Diamantgroep een rol vervullen in bepaalde diensten. Ook kan gedacht worden aan uitbreiding van de vrijwilligerspool voor kleinere klussen in het om het huis. Om de inzet van vrijwilligers mogelijk te maken, moeten er natuurlijk wel voldoende vrijwilligers zijn. Dit betekent dat er geïnvesteerd moet worden in het werven van nieuwe vrijwilligers en de begeleiding/ondersteuning van vrijwilligers. In de visievorming over een nieuwe invulling van de hulp bij het huishouden wordt dit onderwerp meegenomen.

Wat gaan we doen
1. Op basis van visievorming en bestek aanbesteding Hulp bij het Huishouden in het voorjaar van 2011 besluit nemen over invulling hulp bij het huishouden in 2012.

4.5 Thuis zorgen voor kinderen die tot het gezin behoren
In sommige gezinnen met kinderen komt het voor dat de ouders door allerlei omstandigheden niet voldoende in staat zijn hun huishoudelijke taken in combinatie met de zorg voor kinderen voor elkaar te krijgen. Vaak wordt dan een dure vorm van Hulp bij het Huishouden (Hbh2) ingezet, omdat er meer moet gebeuren dan alleen schoonmaakwerk. Vaak moet de hulp ook de 'regie' van het huishouden op zich nemen en de ouders begeleiden met de zorgtaken.

Ontwikkelingen

Het zorgen voor gezonde thuiswonende kinderen behoort tot de normale verplichtingen van elke ouder. Het is dan ook de verantwoordelijkheid van de ouders om deze zorg te regelen. Als er omstandigheden zijn waardoor dit niet (geheel) op eigen kracht geregeld kan worden, zal op maat ondersteuning gezocht moeten worden, waarbij het Centrum voor Jeugd en Gezin hulp kan bieden. Daarbij moeten ook alle algemene en voorliggende mogelijkheden benut worden, waaronder alle vormen van reguliere kinderopvang. Soms kan ook het maatschappelijk werk, MEE of de GGZ uitkomst bieden om tot een oplossing van de problemen te komen.
Voor de zorg voor kinderen met aandoeningen of stoornissen is Jeugdzorg voorliggend. Eerst zullen alle voorliggende voorzieningen onderzocht en benut moeten worden, alvorens een beroep op de individuele voorzieningen van de Wmo gedaan kan worden.

Wat gaan we doen
Bij de beoordeling of Hulp bij het Huishouden ingezet moet worden in een gezinssituatie waarin minderjarige kinderen aanwezig zijn, zullen alle voorliggende voorzieningen en eigen oplossingen goed onderzocht moeten worden. Daarbij dient ook het netwerk van het gezin betrokken te worden. De zorg voor gezonde kinderen kan alleen gecompenseerd worden via een individuele voorziening wanneer beide ouders hun mogelijkheden volledig benutten en ook optimaal gebruik wordt gemaakt van voorliggende voorzieningen. Opvoedingsondersteuning en zorg voor niet gezonde kinderen vallen onder een voorliggende voorziening en hoeven dus niet via een individuele Wmo voorziening gecompenseerd te worden. Deze werkwijze wordt in feite nu reeds gehanteerd en vergt niet per se nieuw beleid, maar vereist wel een goede kennis van de sociale kaart door de medewerkers die de klant moeten doorverwijzen of een hulpvraag moeten analyseren.

4.6 Zich verplaatsen in, om en nabij het huis

Met het in bruikleen verstrekken van rolstoelen zijn hoge kosten gemoeid. Er zijn mogelijkheden om slimmer om te gaan met bepaalde verstrekkingen, zonder dat iemand die een rolstoel nodig heeft daar hinder van ondervindt.

Ontwikkelingen
Het beleid op het gebied van rolstoelen behoeft als zodanig weinig aanpassing ten opzichte van het bestaande beleid. De criteria voor het gebruik van een rolstoel zijn onder de Wmo in beginsel hetzelfde gebleven als onder de Wvg. Rolstoelen zijn als enige Wmo-voorziening uitgezonderd van de mogelijkheid om een eigen bijdrage te kunnen opleggen. Behalve rolstoelen zijn er ook andere, algemeen gebruikelijke rolvoorzieningen denkbaar, die kunnen worden ingezet als oplossing voor een verplaatsingsprobleem. Bijvoorbeeld een segway*.

*) Een segway is een elektrisch aangedreven vervoermiddel op twee evenwijdig lopende wielen en een klein hoog stuur, waarop men zich rechtopstaand kan verplaatsen. Het is een loop- en fietsvervangend vervoermiddel. Een segway is in de reguliere handel te koop, ook voor niet-gehandicapten en is op de openbare weg toegestaan.

Wat gaan we doen
1. Voor 1.1.2012 de mogelijkheid van een rolstoelpool bij De Guldenakker onderzoeken. Met name rolstoelen voor incidenteel of kortdurend gebruik zouden via

een laagdrempelig leensysteem kunnen worden aangeboden. Het is dan in veel gevallen niet nodig om een rolstoel individueel toe te kennen.
2. Vanaf 1.1.2012 bewuster gebruik maken van de kortdurende uitleen gedurende het eerste half jaar, om uit te proberen of een rolstoel geschikt is in het gebruik. Ook voor overig incidenteel gebruik is lenen een goede en goedkope mogelijkheid. (De leverancier heeft een overeenkomst afgesloten met de thuiszorgwinkels, om kortdurende uitleen van rolstoelen eenvoudiger te maken. De kosten van deze stoelen worden dan betaald uit de AWBZ in plaats van uit de Wmo.)
3. Vanaf 1.1.2012 bij het vaststellen van PGB-bedragen voor rolstoelen uitgaan van het prijsniveau van een tweedehands voorziening. De looptijd van het PGB zal daar dan wel op moeten worden afgestemd. Dit geldt overigens ook voor scootmobielen, driewielfietsen en andere hulpmiddelen.

4.7 Zich lokaal verplaatsen per vervoermiddel

Het zich verplaatsen per vervoermiddel kan op allerlei manieren: per (aangepaste) eigen of andermans auto, per openbaar vervoer waaronder regiotaxi, per (aangepaste) fiets, per scooter(mobiel), segway.
Het collectief vraagafhankelijk vervoer (CVV) en het gebruik van scootmobielen hebben de laatste jaren een grote vlucht genomen. De kosten van het vervoer zijn hierdoor enorm toegenomen, hetgeen de gemeente noodzaakt de uitgaven te beteugelen.

Ontwikkelingen

Een belangrijke ontwikkeling is dat het reguliere Openbaar Vervoer (OV) en het Collectief Vraagafhankelijk Vervoer (CVV) ofwel Regiotaxi steeds meer naar elkaar toe groeien. Het CVV voor mensen met een Wmo indicatie wordt betaald door de gemeente. Iedereen kan reizen met de Regiotaxi, maar dan tegen een hoger tarief. Het vervoer van reizigers zonder Wmo indicatie wordt betaald door de Provincie. De gewone bussen worden steeds beter toegankelijk en de Regiotaxi is een vorm van openbaar vervoer op maat. Het zijn eigenlijk communicerende vaten: hoe beter het OV hoe minder het duurdere CVV/ Wmo-vervoer er nodig is.
Er loopt een campagne vanuit de Provincie om het gebruik van het reguliere OV te verbeteren en te stimuleren, ook voor mensen met een functiebeperking. De toegankelijkheid van bussen en bushaltes is al verbeterd en zal nog verder verbeteren. Aandachtspunt voor de gemeente is dat de inrichting van het gebied rondom de bushaltes geen obstakels en hindernissen mag bevatten die het bereik van de aangepaste bushaltes belemmeren.
Een maatregel om het aantal Wmo-reizigers verder te verminderen is het verlagen van de inkomensgrens voor toelating tot het Wmo-vervoer van 1,75 x de bijstandsnorm naar 1,5 x de bijstandsnorm. Een dergelijke maatregel zal het aantal reizigers in het Wmo-vervoer verminderen, wat de kosten voor de gemeente omlaag brengt. In het kader van de te behalen bezuinigingen is dit een reële mogelijkheid. Op de juridische onderbouwing van deze inkomensgrens wordt in paragraaf 4.9 nader ingegaan. De andere gemeenten in de regio Midden-Brabant zijn al overgegaan tot een inkomensgrens van 1,5 x de bijstandsnorm. Deze inkomensgrens wordt tevens ingevoerd voor enkele andere Wmo-voorzieningen, zodat er één grens geldt.

Het gebruik van de Regiotaxi heeft de voorkeur boven andere individuele vervoersvoorzieningen, zoals een PGB voor het gebruik van de eigen auto. De reden

hiervan is dat veel mensen liever een vrij besteedbaar bedrag krijgen voor hun vervoer, dan gebruik te maken van de Regiotaxi, ook als zij weinig reizen. Als iedereen de vrije keuze zou hebben voor een PGB, zou dit het draagvlak van de massaliteit onder het CVV kunnen ondermijnen en zouden de kosten voor de gemeente enorm toenemen. Daarom heeft de gemeente bepaald dat het CVV de voorkeur (het primaat) heeft boven een PGB voor vervoer, tenzij zwaarwegende individuele omstandigheden het gebruik van het CVV niet mogelijk maken.
De CRvB heeft in haar uitspraak van 28-10-2009 geoordeeld dat het primaat van een collectief vervoerssysteem op zich niet in strijd is met de compensatieplicht in de Wmo. Wel moet per geval worden beoordeeld of collectief vervoer voor de belanghebbende een voorziening is die voldoet aan de in artikel 4 lid 1 van de Wmo bedoelde compensatieplicht. Daarvoor is gedegen onderzoek nodig naar de beperkingen van de betrokkene, maar ook naar de persoonskenmerken en de vervoersbehoeften van de individuele belanghebbende, kortom er is maatwerk nodig.

Scootmobielen en aangepaste fietsen.
Uitgangspunt bij scootmobielen en aangepaste fietsen moet zijn het gebruik in de directe woonomgeving. De toe te kennen scootmobiel hoeft in beginsel dan ook slechts hiervoor geschikt te zijn. Er dient uiteraard goed rekening gehouden te worden met de behoeften, persoonskenmerken en mogelijkheden van het individu.

Eigen bijdrage.
Het zich lokaal verplaatsen per vervoermiddel is iets dat iedereen doet. Voor een persoon met een functiebeperking is dat niet anders dan voor een gezond persoon. Vervoer brengt altijd kosten met zich mee, ook voor gezonde personen. Aanschaf en onderhoud van een fiets of brommer kost geld, dus waarom zou vervoer met een scootmobiel of een aangepaste (rolstoel)fiets niets hoeven kosten? Het is daarom heel reëel om voor deze vervoersmiddelen voor de directe woonomgeving een eigen bijdrage te vragen. De eigen bijdrage kan door het CAK worden vastgesteld en geïnd.
(In het huidige beleid wordt voor aangepaste fietsen alleen de kosten boven € 200,00 vergoed, omdat de kosten van een fiets tot € 200,00 als algemeen gebruikelijk worden gezien. Qua uitvoerbaarheid is dit beleid erg lastig in de praktijk. Bovendien is het juridisch niet zonder problemen. Het is daarom beter om deze regeling af te schaffen en ook voor fietsvoorzieningen een eigen bijdrage via het CAK in te voeren.)
Dit is zowel voor bruikleenvoorzieningen als voor PGB's mogelijk.

Parkeervoorzieningen: de gebruiker betaalt.
Voor het afgeven van een gehandicaptenparkeerkaart kunnen legeskosten geheven worden. Het levert niet per se veel geld op omdat er ook uitvoeringskosten mee gemoeid zijn, maar het is een uitwerking van het principe 'de gebruiker betaalt'. Ook kunnen de kosten van een keuring via de legeskosten in rekening gebracht worden bij de aanvrager. Iemand die een auto bezit, is doorgaans best in staat om de legeskosten van een parkeerkaart te betalen. Dit kan gerekend worden tot de kosten van het autorijden. Verder geldt dezelfde redenering als bij

woonvoorzieningen: de eigen financiële draagkracht mag best benut worden en vanaf een bepaalde leeftijd kan elke automobilist geconfronteerd worden met ziektes of beperkingen die bij het ouder worden horen. Het is dan niet vreemd als daarvoor kosten gemaakt moeten worden. Een gehandicaptenparkeerkaart of -plaats kan in die gevallen gerekend worden tot de voorzienbare kosten, uitzonderingen daargelaten.
Voor de aanleg van een gehandicaptenparkeerplaats wordt nu een inkomensgrens gehanteerd van 1,75 x de bijstandsnorm. Als het inkomen hoger is, dient de aanvrager de kosten zelf te betalen. Als het inkomen lager is betaalt Sociale Zaken de aanlegkosten. Voorgesteld wordt de inkomensgrens te verlagen naar 1,5 x het minimum.

Wat gaan we doen
1. Het primaat van het CVV blijft in stand, maar er moet bij het onderzoek naar het kunnen gebruiken van deze voorziening goed onderzoek gedaan worden naar de persoonskenmerken en vervoersbehoeften van de aanvrager.
2. Ingaande 1.1.2012 de inkomensgrens voor het collectief vervoer vaststellen op 1,5 x de bijstandsnorm. Verlaging van de inkomensgrens zal leiden tot vermindering van het aantal reizigers dat tegen gereduceerd tarief met de Regiotaxi kan reizen (Wmo-vervoer). Personen met een inkomen boven die grens kunnen wel gebruik blijven maken van de Regiotaxi tegen een hoger tarief, waarbij de overige kosten voor de ritten voor rekening van de Provincie komen.
3. Ingaande 1.1.2012 eigen bijdrage invoeren voor scootmobielen en aangepaste fietsen: Voor scootmobiels en aangepaste (rolstoel)fietsen die individueel verstrekt worden, kan een eigen bijdrage (via het CAK) geheven worden gedurende 36 maanden. Voor aangepaste fietsen de huidige € 200,00 grens afschaffen.
4. In 2012 voor scootmobielen en aangepaste fietsen, in samenwerking met de leveranciers, een heronderzoeksplan opstellen, waarbij de gebruiker gevraagd wordt zich op een bepaalde centrale plaats te melden. Er wordt dan een technisch- en gebruiksonderzoek uitgevoerd, in combinatie met een gesprek met de gebruiker en eventueel lessen in verkeersveiligheid en rijvaardigheid.
5. Een scootmobielpool kan als goedkope en laagdrempelige voorziening worden ingesteld, in combinatie met een eigen bijdrage voor individuele scootmobielen. Bij De Guldenakker zou zo'n pool wellicht mogelijk zijn, onder voorwaarde dat het dagelijks beheer kosteloos kan worden geregeld. Dit moet met De Guldenakker besproken worden in de 2e helft van 2011.
6. Vanaf 1.1.2012 bewuster gebruik maken van de kortdurende uitleen gedurende het eerste half jaar, om uit te proberen of een scootmobiel geschikt is in het gebruik. Ook voor overig incidenteel gebruik is lenen een goede en goedkope mogelijkheid.
7. Voor 1.1.2012 nader onderzoek doen naar de mogelijkheid van zomertoekenning van een scootmobiel (in plaats van winterstalling), voor mensen die de scootmobiel alleen 's zomers willen gebruiken. Deze optie kan gevolgen hebben voor de huurprijs per maand.
8. Vanaf 1.1.2012 legeskosten invoeren voor het afgeven van gehandicaptenparkeerkaarten.
9. Vanaf 1.1.2012 de inkomensgrens voor de kosteloze aanleg van een gehandicaptenparkeerplaats vaststellen op 1,5 x de bijstandsnorm.

4.8 De mogelijkheid contacten te hebben met medemensen en deel te nemen aan recreatieve, maatschappelijke of religieuze activiteiten

In de nota 'Back to Basics: De maatschappelijke behoeften in beeld' zijn de maatschappelijke ontwikkelingen beschreven. De sterke individualisering heeft geleid tot een toename van sociaal isolement en een te groot beroep op de overheid voor allerlei voorzieningen. Het grote beroep op voorzieningen legt te veel druk op de financiële capaciteit van de gemeente en dit zal alleen maar toenemen als er niets verandert.

Ontwikkelingen
De Wmo is erop gericht om contacten tussen mensen te bevorderen en mensen te stimuleren om mee te doen aan maatschappelijke activiteiten. Als dit lukt zal het bijkomende effect zijn dat men eerder een beroep op elkaar zal kunnen doen voor ondersteuning in allerlei dagelijkse situaties.
Participatie, meedoen, het hebben van contacten kan op verschillende manieren georganiseerd en bevorderd worden. Bijvoorbeeld door het faciliteren van algemene voorzieningen die voor iedereen toegankelijk zijn. Het beleid op dit gebied is vastgelegd in de nota Back to Basics: De Nieuwe Koers.
Voor de individuele voorzieningen ligt hier dan ook geen echte opdracht, maar wel de mogelijkheid om aandacht aan dit onderwerp te besteden in het gesprek met de burger.

Voorbeelden en ideeën:

- Burgers voor burgers. Mensen die zelf op een bepaald gebied een hulpvraag hebben, kunnen misschien wel op een ander gebied iemand anders helpen (wederkerigheid). Kleine taken in en rond het huis kunnen door een vrijwilliger gedaan worden, waardoor tevens de wederzijdse sociale contacten uitgebreid kunnen worden. Wel moet zorgvuldig afgewogen worden welke activiteiten wel en welke niet door vrijwilligers kunnen worden uitgevoerd. Ook oud en jong kunnen iets voor elkaar betekenen. Op deze manier vervullen mensen een maatschappelijk nuttige functie en komen zij in contact met anderen.
- Het vormen van een integraal netwerk of sociaal team (à la de formule van buurtregie) waarin verschillende lokale maatschappelijke organisaties deelnemen, en waarbij een regisseur/ klantmanager de regie voert over een bepaald traject voor een bepaalde klant. Dit is met name goed bij complexere problemen waarin de oplossing niet direct door één organisatie met de klant kan worden gevonden. Deelnemers kunnen zijn: sociale zaken, welzijnsorganisaties, IMW, sociaal raadslieden, MEE, cliëntenorganisaties, zorgaanbieders en zorginstellingen, woonstichting, GGD. De toegang moet laagdrempelig via 't Loket of via een van de deelnemers mogelijk zijn. De regisseur hoeft niet per se altijd iemand van de gemeente te zijn, maar kan worden bepaald afhankelijk van het soort probleem.

Wat gaan we doen?
Uitvoeren van het beleid zoals in de nota 'Back to Basics: De nieuwe Koers' is geformuleerd.

4.9 Juridische verantwoording
Voor alle individuele voorzieningen, met uitzondering van rolstoelen, mag een eigen bijdrage of eigen aandeel worden opgelegd.

Het hanteren van een inkomensgrens van 1,5 x het sociaal minimum wordt door de CRvB als niet onredelijk gezien, mits rekening gehouden wordt met individuele omstandigheden die de draagkracht in het inkomen net boven die grens aantasten. Algemene voorzieningen mogen voor een bepaalde doelgroep worden aangeboden, bijvoorbeeld 65-plussers. Gebruik van een algemene voorziening kan via een lichte toelatingstoets. Voor een algemene voorziening geldt geen aanbestedingsplicht. Een algemene voorziening hoeft geen individueel maatwerk te leveren. Wel moet, wanneer een burger bij de gemeente een Wmo aanvraag indient, in het kader van de compensatieplicht onderzoek gedaan worden of een algemene voorziening voor een aanvrager van een voorziening daadwerkelijk voldoende compensatie biedt.

5. Communicatie,

Het is belangrijk dat er geïnvesteerd wordt in een mentaliteitsverandering en verwachtingenmanagement bij de burgers. Om dit te bewerkstelligen is een gerichte communicatiecampagne noodzakelijk. Voorgesteld wordt om een budget van € 10.000,00 hiervoor te reserveren. Deze kosten dienen terugverdiend te worden uit een besparing op de individuele voorzieningen.

6. Betaalbaarheid en bezuinigingsopdracht

Algemeen

Het beleid zoals dat in het kader van de Kanteling van de Wmo wordt voorgesteld en uitgewerkt zal, mits goed doorgevoerd, als neveneffect hebben dat er door de gemeente op termijn minder geld hoeft te worden uitgegeven aan relatief dure individuele voorzieningen. Oplossingen voor problemen die door burgers ervaren worden, zullen eerst en vooral gezocht moeten worden in voorliggende oplossingen, voordat wordt overgegaan tot het toekennen van voorzieningen. Onder voorliggende voorzieningen wordt ook begrepen de eigen draagkracht en verantwoordelijkheid van de burger. In de nota 'Back to Basics: De Nieuwe Koers' wordt de 'verantwoordelijkheidsladder' als uitgangspunt genomen. Deze ziet er als volgt uit ziet:

- preventieve voorzieningen
- eigen kracht, inclusief de eigen financiële mogelijkheden
- sociaal netwerk
- algemene voorzieningen
- lichte individuele voorzieningen
- zware individuele voorzieningen

De bovenstaande opsomming komt overeen met de piramide in de inleiding, maar dan in omgekeerde volgorde.

De begroting van de individuele Wmo voorzieningen in de gemeente Goirle bedroeg in 2010 € 3.811.555,00. Er moet een bezuiniging gerealiseerd worden op de individuele voorzieningen van netto € 320.000,00*. Dat is ruim 8,6 % van de huidige begroting. Een bezuiniging van 8,6 % is een stevige ambitie, die tot uitdrukking zal moeten komen in de te maken beleidskeuzes bij de kanteling.

*) De bezuinigingsopdracht was in eerste instantie € 250.000,00. Daarbij moet worden opgeteld het in 2010 ontstane tekort door overschrijding van het budget, waardoor de bezuiniging uitkomt op € 290.000,00.
De kosten voor een dementieconsulent voor € 30.000,00 moeten daarnaast nog worden opgebracht uit het Wmo budget. Hiermee komt het te bezuinigen bedrag op de individuele voorzieningen uit op € 320.000,00 totaal.

In de bovenstaande bedragen die mogelijk kunnen worden bezuinigd door het nieuwe beleid is nog geen rekening gehouden met toegenomen uitvoeringskosten en eventuele toename van kosten van algemene voorzieningen en investering in maatregelen gericht op versterking van de eigen kracht en het sociale netwerk. Deze kosten dienen terugverdiend te worden uit een besparing op de individuele voorzieningen.
Uitgebreider onderzoek naar maatwerkoplossingen vergt meer tijd dan standaard voorzieningen toekennen of afwijzen. Ook zullen nieuwe laagdrempelige voorzieningen een aanzuigende werking kunnen hebben op nieuwe gebruikers. Het invoeren van meer eigen bijdragen vergt extra administratieve handelingen. Toch zal het investeren in een goede uitvoering van de kanteling uiteindelijk een remmende werking hebben op het gebruik van voorzieningen en zal de doelstelling van de Wmo beter bereikt worden.

7. Lijst van afkortingen

Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
WWB	Wet werk en bijstand
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
WVG	Wet voorzieningen gehandicapten
CRvB	Centrale Raad van Beroep
Hbh1	Hulp bij het Huishouden 1 (schoonmaakwerk)
Hbh2	Hulp bij het Huishouden 2 (schoonmaakwerk en regievoering)
PGB	Persoonsgebonden budget
CAK	Centraal Administratie Kantoor
SGBO	Bureau voor tevredenheids- en benchmarkonderzoek
OV	Openbaar vervoer
CVV	Collectief vraagafhankelijk vervoer (Regiotaxi)
IMW	Instituut voor Maatschappelijk Werk
MEE	Organisatie voor advies en begeleiding van mensen met een beperking
GGD	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
VPT	Volledig Pakket Thuis (AWBZ indicatie voor intramurale zorg die thuis wordt verleend)
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin